

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ในหนังสือเดินทางหรือเอกสาร
ใช้แทนหนังสือเดินทางตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๓๐๓/๒๐๘๔๙ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยมีภารกิจในการตรวจลงตราโดยใช้ตราประทับการตรวจลงตรา (Visa Stamp) หรือแผ่นปะการตรวจลงตรา (Visa Sticker) ลงในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางให้แก่คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่ได้รับยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในประเทศจีน ประเทศอังกฤษ และประเทศฝรั่งเศส ได้ให้บริการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ (E-Visa) ทำให้คนต่างด้าวสามารถยื่นคำร้องขอรับการตรวจลงตราและเอกสารประกอบผ่านระบบออนไลน์ (E-Application) ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราผ่านระบบออนไลน์ (E-Payment) และเจ้าหน้าที่กงสุลตรวจสอบเอกสารและพิจารณาอนุมัติการตรวจลงตราทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Approval) ให้แก่คนต่างด้าว แต่กระบวนการตรวจลงตราแก่คนต่างด้าวยังไม่เสร็จสมบูรณ์จนกว่าเจ้าหน้าที่กงสุลจะประทับตราการตรวจลงตราหรือติดแผ่นปะการตรวจลงตราลงในหนังสือเดินทางของคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ กำหนด ทำให้คนต่างด้าวยังคงต้องนำหรือส่งหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางมายังสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่เพื่อประทับตราการตรวจลงตราหรือติดแผ่นปะการตรวจลงตราลงในหนังสือเดินทาง

ต่อมา ในการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า ครั้งที่ ๗/๒๕๖๓ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ระบบการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินการได้ครบกระบวนการ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า หากกระทรวงฯ ได้ดำเนินการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้กระบวนการยื่นคำร้อง การชำระค่าธรรมเนียม และการอนุมัติการตรวจลงตรา ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนด จะส่งผลให้การตรวจลงตราแก่คนต่างด้าวสามารถกระทำได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ผ่านระบบออนไลน์ โดยไม่ต้องประทับตราการตรวจลงตราหรือติดแผ่นปะการตรวจลงตราลงในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๙/๒๓๘ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

← ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในข้อกฎหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป กระทรวงการต่างประเทศจึงขอหารือว่า การตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ จะมีผลให้การตรวจลงตราแก่คนต่างด้าวมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎหมายเช่นเดียวกับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการต่างประเทศ โดยมีผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง) และผู้แทนสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตราประทับอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไป และกำหนดให้เอกสารซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมาใช้แทนต้นฉบับหรือให้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้^๑ โดยให้ใช้บังคับแก่การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด ๔^๒

^๑ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีบทบัญญัติรองรับในเรื่องตราประทับอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถระบุถึงตัวผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เช่นเดียวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องมีการประทับตราในหนังสือเป็นสำคัญ รวมทั้งยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้สามารถนำเอกสารซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนต้นฉบับหรือให้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้... จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อันส่งผลให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม... จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^๒ มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ

ความในวรรคหนึ่งไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงกฎหมายหรือกฎใดที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด ๔

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๕^๓ กำหนดให้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ ได้แก่ คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง การชำระเงิน การประกาศ หรือการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ที่กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงจะนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ มาใช้บังคับ และให้ถือว่าธุรกรรมดังกล่าวมีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ กำหนด

สำหรับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร^๔ การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร^๕ ของคนต่างด้าว รวมทั้งการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร^๖ โดยมาตรา ๑๒^๗ แห่ง

^๓ มาตรา ๓๕ คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง การชำระเงิน การประกาศ หรือการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ถ้าได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับและให้ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้นกำหนด ทั้งนี้ ในพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ หรือให้หน่วยงานของรัฐออกกระเปียบเพื่อกำหนดรายละเอียดในบางกรณีด้วยก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๑๑ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๕ มาตรา ๔๑ คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๕๔ คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(๑) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจลงตราตาม (๑) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(๓) เข้ามาเพื่อทำงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

(๔) วิกลจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มีต่อหน้าถัดไป)

พระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ถึง (๑๑) เข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งมาตรา ๑๒ (๑)^๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดห้ามคนต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทย ในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ โดยการตรวจลงตราและการยกเว้น การตรวจลงตราจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจ การยกเว้นและการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตรา พ.ศ. ๒๕๔๕ และเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

กรณีตามข้อหาข้อ ๒ เป็นการหาหรือเกี่ยวกับการอนุมัติการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา ๓๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง เพื่อให้คนต่างด้าวสามารถเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ จึงเห็นควรแยกพิจารณาเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) ขั้นตอนการได้รับการอนุมัติการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ เห็นว่า ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจ การยกเว้นและการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตรา พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้คนต่างด้าวผู้ถือหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ประสงค์

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

(๕) ยังมีได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีดวัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์ เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นนั้น

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๗) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นคนเข้าเมืองเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากรหรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๙) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๑๔

(๑๐) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๖

(๑๑) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องยื่นขอรับการตรวจลงตราต่อสถานทูต สถานกงสุลไทย หรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจลงตรา และการอนุมัติการตรวจลงตราโดยสถานทูต สถานกงสุล หรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จึงเป็นการดำเนินการตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ และเมื่อได้กระทำในรูปของ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้ว มาตรา ๓๕^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้น่าพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์^{๑๑} มาใช้บังคับ และให้ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง^{๑๒} กำหนด โดยมาตรา ๓^{๑๓} และมาตรา ๑๐^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์^{๑๕} บัญญัติห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและบังคับใช้ทางกฎหมาย ของการตรวจลงตราที่ได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสามารถใช้สิ่งพิมพ์ออก ของการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการรับรองแล้วนำมาใช้แทนต้นฉบับได้

(๒) ขั้นตอนการนำการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับอนุมัติไปใช้ เห็นว่า แม้มาตรา ๑๒ (๑)^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง^{๑๗} กำหนดให้คนต่างด้าวที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรได้ จะต้อง มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และได้รับการตรวจลงตรา ในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง อันเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดหลักฐาน ที่ใช้แสดงการได้รับการตรวจลงตราเพื่อเข้ามาในราชอาณาจักรไว้เป็นการเฉพาะ แต่เมื่อการตรวจลงตรา อิเล็กทรอนิกส์ได้รับการรับรองโดยผลของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์^{๑๘} แล้วว่า ให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย ในเรื่องนั้นกำหนด ดังนั้น กรณีตามข้อหาหรือแม้การตรวจลงตราจะมีได้ปรากฏในหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง แต่เมื่อการตรวจลงตราดังกล่าวมีผลโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์^{๑๙} แล้ว จึงมีผลเป็นการตรวจลงตราตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ ด้วย

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๑} มาตรา ๗ ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใด เพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

^{๑๒} มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในสภาพที่เป็นมา แต่เดิมอย่างเอกสารต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับตามกฎหมายแล้ว

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่ การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(๒) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่มีการทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งสำหรับใช้อ้างอิงข้อความ ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากสิ่งพิมพ์ออกนั้นมีข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีการ รับรองสิ่งพิมพ์ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว ให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกดังกล่าว ใช้แทนต้นฉบับได้

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

อย่างไรก็ตาม แม้การตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์จะมีผลโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่จำเป็นที่ภาครัฐต้องกำหนดกระบวนการตรวจสอบด้วยว่า คนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักรได้รับการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์โดยถูกต้องแล้ว รวมทั้งกำหนดวิธีการแสดงการตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ที่คนต่างด้าวจะต้องแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมกับหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางว่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๓